

SKILLED: Key Competences for Building Sustainability Knowledge Through Food

101

KOPSAVILKUMS

Atskaite par pārtikas un vides ilgtspējas stāvokli un jomām, kuras uzlabot

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

2020-1-IT02-KA201-079705

Disclaimer. This report is the sole responsibility of the SKILLED project and does not represent the opinion of the European Commission or of the National Agency Indire nor is the European Commission or the National Agency Indire responsible for any use that may be made of the information it contains. The European Commission support for the production of this publication doesn't constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

INDEX

1 IEVADS

2 I01 - Mērķi un metodes

3 I01 - Dokumentu analīze

3 Veiksmīgo prakšu un politiku piemēri ilgspējīga uztura izglītības jomā

5 I01 - Lauka pētījums

5 Anketu izdare skolēniem un skolotājiem par uztura un ilgspējīgas attīstības tematiem

5 Skolēnu anketu rezultāti

7 Skolotāju aptauju rezultāti

10 SECINĀJUMI

11 AVOTI

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2020-1-IT02-KA201-079705

Disclaimer. This report is the sole responsibility of the SKILLED project and does not represent the opinion of the European Commission or of the National Agency Indire nor is the European Commission or the National Agency Indire responsible for any use that may be made of the information it contains. The European Commission support for the production of this publication doesn't constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

I01 – Mērķi un metodes

Lai palielinātu ilgspējīga uztura izglītības efektivitāti, Skilled 4 Food projekts piedāvā rīkus un metodes, kas palīdz sistemātiski trenēt pieaugošu skaitu skolu darbinieku. Tādējādi tiek nodrošināta nemainīgi augsti izglītības kvalitātes standarti, kas var ilgtermiņā ietekmēt to, vai skolēni apzinās veselīga un ilgspējīga uztura priekšrocības gan viņu dzīvē, gan planētas nākotnē.

Pirmā projekta fāze ir pētījums, kas sastāv no divām savstarpēji saistītām daļām:

- **Dokumentu analīze** - pētījums par partnervalstu nacionālajām izglītības politikām par ilgspējības un uztura tēmām dažādos skolas posmos, kā arī par veiksmīgo praksi piemēriem Eiropā, kas saistīti ar ilgspējības izglītību skolās caur pārtikas tēmām;
- **Lauka pētījums** - partnerskolas veica divas dažādas aptaujas (skolēniem un skolotājiem), kuru mērķis bija identificēt un izvērtēt dažādās vajadzības skolu sistēmās, kas saistītas ar zināšanām par projekta tēmām.

Šo pētījumu rezultāti ir neatsverams ieguldījums projekta saturā, un tie nodrošina mērķa grupu vajadzību apzināšanu, izpratni un pildīšanu. Taču ir svarīgi uzsvērt, ka **anketās iegūtie dati**, kā arī valstu attiecīgo politiku izvērtēšana paver iespēju kontekstuāli izprast esošo situāciju partnerskolās, un **vispārināšana nav iespējama. Šajā tekstā turpmāk, lai uzsvērtu datu kontekstuālo dabu, kad tiek lietoti partnervalstu nosaukumi, ar to tiek saprasts konkrēti "skolēni/skolotāji no attiecīgās valsts", tādējādi padarot tekstu vieglāk lasāmu un saprotamu.**

101 - Dokumentu analīze

VEIKSMĪGO PRAKŠU UN POLITIKU PIEMĒRI ILGTSPĒJĪGA UZTURA IZGLĪTĪBAS JOMĀ

Lai dziļāk izprastu to, kā pašreiz tiek mācīts par uztura un pārtikas ilgtspējas tēmām skolās, šajā sadaļā tiek aprakstīti kvalitatīvas analīzes rezultāti par nacionālajām ilgtspējas izglītības politikām un labo prakšu piemēri, kas sastopami Eiropas Savienībā un partnervalstīs (Bulgārijā, Grieķijā, Itālijā, Latvijā un Spānijā). Analizējamo materiālu ievākšanā piedalījās visas partnerskolas laikā no 2020. gada oktobrim līdz 2020. gada decembrim, aizpildot formas, kuras sagatavoja projekta koordinatori, lai nodrošinātu to, ka datus var lasīt vienotā formātā.

Skolotājiem tika lūgts informēt par attiecīgo valstu nacionālo izglītības politiku par pārtikas ilgtspējas un uztura tēmām, un piedāvāt piemērus, kā šī politika tiek pielietota praksē viņu pieredzē. Piemēri no reālās pieredzes palīdz saprast to, kā praksē tiek popularizēta Eiropas Savienības pilsonības apziņa, ilgtspējīgas attīstības izpratne, pārtikas patēriņa un pārtikas izšķērdēšanas tēmas, kā arī veselīga/ilgtspējīga uztura un ilgtspējīgas pārtikas ražošanas jautājumi.

Kopumā, datu iegūvi traucēja tas, ka trūkst viegli pieejamas oficiālas informācijas par šiem tematiem, kā arī nav izveidota labo prakšu bāze, kurā būtu pieejami veiksmīgo prakšu piemēri no dažādiem kontekstiem. Lai gan iegūtie dati atšķirās starp projekta dalībvalstīm, tika novērtotas kopīgas tendences partnervalstu vidū.

Pirmkārt, saskaņā ar Eiropas Savienības rekomendācijām, visu apskatīto valstu vadlīnijas uzsver to, cik svarīgi ir cīnīties ar lieko svaru un aptaukošanos no agras bērnības. Tādējādi visas partnervalstis piekrīt, ka uztura izglītība ir ļoti svarīga, un atzīst, ka skolas ēdnīcas ir stratēģiska vieta, kur piedāvāt veselīgu ēdienu, (piemēram, izslēdzot pusfabrikātus un dzērienus ar augstu cukura saturu). Liela vērība tiek pievērsta arī produktu kvalitātei, un, kur iespējams, organiskiem pārtikas produktiem. Taču jāatceras, ka ēdnīca nav īstā vieta, kur nodarboties ar izglītošanu par to, kā veicināt veselīgu un ilgtspējīgu uzturu, izmantojot praktiskus piemērus.

Kopumā uzsvars valstu izglītības politikās ir uz uzturu, un pārtikas sistēmu ilgtspēja, ja vispār pieminēta, nav prioritizēta. Saskaņā ar ievāktajiem datiem, šķiet, ka ilgtspējīgs uzturs, kas ir saudzīgs planētai un veselīgs cilvēkiem, nepavisam nav ierasts. Turklāt, uztura izglītība ir prioritāte tikai sākumskolu posmā. Nepārsteidz tas, ka ēdņīcas vai cita veida ēdināšanas iespējas ir retas pamatskolu posmā.

Saskaņā ar datiem, konkrētu un vienotu vadlīniju par to, kā izglītēt par ilgtspējīgu uzturu nav, tāpēc realitātē šīs prakses ir atkarīgas no individuālu skolu un skolotāju iniciatīvas. Atbalsts dažkārt tiek saņemts arī no pašvaldībām, vietējām kopienām un/vai privātā sektora pārstāvjiem. Individuālo iniciatīvu nozīmīgo lomu demonstrē arī tas, cik dažāda veida labo prakšu piemēri tika savākti šī pētījuma ietvaros. Analizējot šos piemērus, ir skaidrs, ka uzsvars tiek likts uz veselīgu un ilgtspējīgu uztura paradumu veicināšanu, taču maz uzmanības tiek vērsts uz Eiropas vērtību un ilgtspējīgas attīstības popularizēšanu.

Analīze parāda, ka interese par ilgtspējīgas attīstības jautājumiem ir plaša, taču ne visi ilgtspējas aspekti, kas saistīti ar uzturu, tiek praktizēti, un starpdisciplināra pieeja šiem jautājumiem tiek ļoti reti pielietota. Šajā kontekstā, projekts SKILLED var palīdzēt uzlabot šo situāciju, piedāvājot metodes un materiālus, kas veicinātu starpdisciplināru prasmju un kompetenču attīstību.

Projekta koordinatori uzsver arī to, ka nacionālo politiku un prakšu vājais punkts ir tādu aktivitāšu trūkums, kas koncentrējas uz Eiropas pilsonības vērtību, kā arī vides un sabiedrības ilgtspējas popularizēšanu. Ir nepieciešama visaptverošāka un sistemātiskāka pieeja, kas redz veselīgu uzturu nevis kā galamērķi, bet gan kā izglītojošu līdzekli, kas veicinātu ilgtspējīgas attīstības izpratni un apzināšanos.

I01 – Lauka pētījums

ANKETU IZDALE SKOLĒNIEM UN SKOLOTĀJIEM PAR UZTURA UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS TEMATIEM

Lai noskaidrotu to, kāda ir izpratne par jautājumiem, kas saistīti ar ilgtspējīgu attīstību un ilgtspējīgu uzturu, kā arī, lai pārbaudītu, vai skola ir piemērota vide apzināšanās veicināšanai par ilgtspējīgu attīstību, izmantojot pārtikas sistēmu ilgtspēju, šajā sadaļā tiek apskatīti kvantitatīvā pētījuma rezultāti.

Skolotājiem tika lūgts izdalīt divas dažādas anketas laikā no 2021. gada februāra līdz 2021. gada aprīlim – vienu skolēniem, un vienu saviem kolēģiem. Par spīti partneru entuziasmam, datu ieguvī traucēja Covid-19 pandēmija, un dažādas partnerskolas varēja savākt atšķirīgu skaitu anketu, lai gan visas partnerskolas ieguva minimālo anketu skaitu, ko pieprasīja projekta koordinatori.

SKOLĒNU ANKETU REZULTĀTI

Kopā starp visām partnerskolām tika apkopotas 869 anketas, ar līdzvērtīgu dzimumu balansu.

Pirmā joma, kas tika apzināta anketās, bija skolēnu zināšanu līmenis par vidi un ilgtspējīgu attīstību. Dati parāda atšķirības starp dažādām skolām, kas piedalījās aptaujā. Dati no Itālijas un Spānijas parāda, ka skolēniem ir visvairāk zināšanu par šīm tēmām, kam seko Grieķijas un Latvijas skolēni. Bulgāru skolēni vidēji zina mazāk par ilgtspējības tēmu¹. Kopumā, zināšanas par ilgtspējīgu attīstību ir plašākas tieši vides, nevis sabiedrības aspektā.

1. Jāpiezīmē, ka Bulgārijā, Grieķijā un Latvijā bija mazāk respondentu.

Lai gan ir novērojamas atšķirības starp dalībvalstīm, kopumā skolēni uzskata, ka vislielākā ietekme uz ilgtspējīgu attīstību ir izglītības un veselības sektoriem, kam seko enerģijas sektors un pārtikas industrija. Interesanti ir tas, ka ikdienas patēriņš, farmācijas industrija, transports un loģistika, kā arī zemkopība netiek uzskatītas par svarīgām jomām ilgtspējīgai attīstībai. Attiecībā uz klimata pārmaiņām, skolēni uzskata, ka plastmasai ir negatīva ietekme uz vidi, taču nav skaidras nostājas par gaļas patēriņa un aerosolu izmantošanas ietekmi uz klimatu. Lai gan par abām šīm praksēm ir veidotas informatīvās kampaņas, tās nav tik plaši zināmas un nesenas kā plastmasas aizliegums Eiropā.

Runājot par gaļas patēriņu, lielākā daļa aptaujāto skolēnu ir visēdāji, taču katrā no valstīm apmēram ceturtdā vai trešā daļa no aptaujātajiem (atkarībā no konkrētās valsts) uzskata sevi par fleksitārieti vai veģetārieti. Šo var uzskatīt par interesantu pārmaiņu vēstnesi. Runājot par citiem aspektiem, kas ietekmē vidi un klimatu, ar pavisam nelielu ietekmi tiek vērtēts internets, tradicionālie ēdieni, augļi, dārzeņi, un vieglāks iepakojums.

Šie rezultāti kontrastē ar nākamo anketas **sadaļu par atbildības aspektu**. Itāļu, latviešu un spāņu skolēni novērtē individuālo atbildību kā ļoti svarīgu ilgtspējīgai attīstībai (mazāk to dara grieķi un vēl mazāk – bulgāri), un šie skolēni vēlas dot ieguldījumu Plānā 2030, lai gan iepriekšējā jautājumā ikdienas paradumi tika novērtēti kā ar zemu ietekmi uz ilgtspējīgu attīstību. Skolēni atbild, ka, mazgājoties dušā, viņi par svarīgāko uzskata personīgo komfortu un naudas ietaupījumu, nevis ietekmi uz vidi. Šie dati vēsta, ka skolēni ir ieinteresēti ilgtspējīgā attīstībā un vēlas ko darīt lietas labā, taču viņiem nav skaidras idejas par to, kā konkrēti rīkoties, un, iespējams, ka pietiekoši nenovērtē savu ikdienas rīcību ietekmi uz vidi. Tātad skola un izglītība var spēlēt svarīgu lomu, piedāvājot zināšanas un prasmes, kā arī dodot skolēniem rīcības spēju, jo ieviešot nelielas izmaiņas ikdienas paradumos var sasniegt lielus rezultātus vides saudzēšanā.

Runājot par skolēnu dzīvesveidu, dati rāda, ka skolēniem ir visnotaļ pozitīvs priekšstats par sevi. Viņi atzīst, ka ir iespējas uzlabot paradumus, taču neviens neuzskata, ka viņa dzīvesveids nebūtu ilgtspējīgs. Taču praksē skolēni dod priekšroku paradumiem, kas ir personīgi izdevīgāki, piemēram, veselīgāki vai lētāki, vai arī paradumus ar ļoti skaidriem ieguvumiem, piemēram, pārtikas un enerģijas neizniekošana, ilgtspējīgu preču iegādāšanās, kā arī sabiedriskā transporta lietošana (iespējams arī tāpēc, ka daudziem no šiem skolēniem nav automašīnas).

Turpretī paradumi, kas ir sarežģītāki ikdienā, kā piemēram samazināts gaļas patēriņš, brīvprātīgais darbs vai politiskā darbība ir daudz retāk izplatīti. Nepārsteidz tas, ka vairums no aptaujātajiem skolēniem nevēlas nākotnē strādāt ilgtspējas jomā. Skola atkal varētu piedāvāt skolēniem iespēju apdomāt ilgtspējīgu dzīvesveidu un ievirzīt viņus ilgtspējīgākos paradumos, piemēram, piedāvājot pareizu informāciju, popularizējot brīvprātīgo darbu un praksi ilgtspējīgos uzņēmumos, vai atbalstot studentu politiskās kustības (kā piemēram, Fridays For Future akcijas).

Aptaujātie skolēni uzsver to, cik nozīmīgi viņiem ir **runāt par ilgtspēju** skolās. Izņemot Itāliju, pārējās partnerskolās skolēni reti apspriež ilgtspējas tematus, un pēc interneta skola ir nākamā vieta, kur veidot dialogu par ilgtspēju un iegūt informāciju. Tāpat skolēni uzskata skolu par ļoti svarīgu informācijas kanālu, taču, ņemot vērā arī nozīmīgo interneta lomu, skolai vajadzētu piedāvāt prasmes un kompetences, kā internetā izvēlēties uzticamus avotus.

Nākamajā anketas sadaļā tika apskatīta **skolas loma** izglītošanā, un tika novērotas dažas atšķirības partnerskolu vidū. Skolēni no Itālijas un Spānijas ir vairāk piedalījušies ārpusklases aktivitātēs, kuras saistītas ar vides aizsardzību, (piemēram, viesojušies zemnieku saimniecībā vai konsultējušies ar ekspertiem), viņi arī vēlētos speciālas ilgtspējai veltītas stundas un sagaida, ka tās pasniegtu pilsoniskās audzināšanas skolotāji, nevis dabaszinību skolotāji. Visi aptaujātie skolēni, (izņemot spāņu skolēnus), uzskata, ka veiksmīgākais veids, kā izglītot par ilgtspēju skolā, ir iekļaut šādas nodarbības mācību plānā, nevis rīkot neregulāras ārpusklases aktivitātes. Arī šie dati parāda, ka skolēnu vidū ir interese un vēlme uzzināt vairāk par ilgtspējas un vides jautājumiem.

SKOLOTĀJU APTAUJU REZULTĀTI

Kopā partnerskolās tika savāktas 188 aptaujas anketas.

Lielākā daļa no aptaujātajiem skolotājiem ir vidējas vecuma grupas sievietes (vidējais vecums 48.6 gadi) ar lielu pieredzi kā mācībspēkam (vairāk kā 10 gadu pieredze pedagoģijā). Ir līdzvērtīga pārstāvniecība gan no eksaktajām, gan humanitārajām jomām.

Pirmā anketas daļa vērtēja esošo zināšanu līmeni par vidi un ilgtspējīgu attīstību. Nav pārsteidzoši tas, ka skolotājiem zināšanas ir labākas nekā skolēniem, taču dati parāda nozīmīgas atšķirības starp dažādām skolām. Kopumā, itāļu un spāņu skolotāji ir zinošāki par šīm tēmām, kam seko latvieši un grieķi. Aptaujātie Bulgārijas skolotāji šķiet mazāk zinoši par vides un ilgtspējas tematiem.

Aptaujātie skolotāji uzsver izglītības lomu ilgtspējīgā attīstībā, kā svarīgu pieminot arī enerģijas sektoru. Viņi arī labāk apzinās mazo ikdienas paradumu ietekmi uz vidi. Interesanti ir tas, ka neviens no aptaujātajiem nav veģetārietis, un tikai 10-20% ir samazinājuši gaļas patēriņu. Tas liek domāt, ka skolēnu ēšanas paradumi ir daudzveidīgāki.

Otrā anketas sadaļa pētīja to, kā tiek mācīta ilgtspējīga attīstība skolās. Saskaņā ar skolotāju atbildēm, tā tiek mācīta skolās, lai gan ne pārāk bieži. Vides jautājumi tiek pārspriesti visbiežāk, taču tie nav vienīgie ilgtspējīgas attīstības temati, par kuriem tiek runāts skolā. Skolotāji uzskata, ka ilgtspējības izglītību var sniegt starpdisciplināri; to var mācīt ne tikai dabaszinību skolotāji, (lai gan dabaszinību skolotāji tiek uzskatīti par vislabāk kvalificētajiem ilgtspējas mācīšanai, ir jāņem vērā, ka daudzi no aptaujātajiem bija tieši dabaszinību skolotāji, tāpēc šie dati varētu būt neprecīzi). Skolotāji arī uzskata, ka mācīt ilgtspējīgu attīstību nav viegli, tāpēc var secināt, ka viņi novērtētu atbalstu un iespēju attīstīt savas prasmes un kompetences šajā tēmā.

Kā jau sagaidāms, **skolotāji ir labāk pazīstami ar ilgtspējas tēmām** nekā skolēni un ir biežāk dzirdējuši par ilgtspējīgu attīstību, izņemot Bulgāriju. Skolotāji dod priekšroku tradicionālajiem informācijas kanāliem (TV, laikraksti), taču skola arī tiek uzsvērtā kā svarīgs informācijas avots.

Pēdējā anketas sadaļa apskatīja to, kā tiek mācīta uztura ilgtspēja skolās. Pirmkārt, skolotāji uzskata, ka veselīgas pārtikas ieviešana un speciālas stundas ir veiksmīgākais veids, ka popularizēt ilgtspēju skolās. Taču Grieķijā, Spānijā un Bulgārijā par veiksmīgāko veidu tiek uzskatītas ekspertu vadītas aktivitātes, iespējams tāpēc, ka viņiem ir mazāk pieredzes šo jautājumu mācīšanā nekā viņu itāļu un latviešu kolēģiem. Turpeti itāļu un latviešu skolotāji uzsver, ka mācību plānā iekļautas aktivitātes klasē, kuras vada skolotājs, ir labāka iespēja ilgtspējas izglītībai. Neatkarīgi no izvēlētajām metodēm, visi aptaujātie skolotāji uzsver ilgtspējas izglītības nozīmi un neviens neuzskata, ka tās būtu tēmas, par kurām runāt tikai retos gadījumos.

Skolotāji grib runāt par ilgtspējas jautājumiem ar saviem skolēniem personīgu iemeslu dēļ, piemēram, jo viņi tā jūtas kā labāki cilvēki vai vēlas dot savu ieguldījumu Plānā 2030. Neviens neizvēlējās atbildi, ka māca ilgtspēju jo tā ir daļa no mācību programmas. Tikai latviešu un bulgāru skolotāji, (kā arī daži grieķi), vēlas runāt par ilgtspēju, jo uzskata, ka tas uzlabos viņu profesionālās kompetences.

Visiem skolotājiem, neatkarīgi no tā, kādu priekšmetu viņi māca, ilgtspēja šķiet interesants temats, (it īpaši latviešiem un itāļiem). Jāatzīmē, ka latvieši un itāļi ir vienīgie, kas jau izmanto pārtikas tēmu, lai mācītu ilgtspēju, un itāļiem jau iepriekš bija pieejami dažādi materiāli un rīki.

Runājot par **kompetencēm**, starp skolotājiem ir novērojamas interesantas atšķirības. “Kā darīt” ir svarīga prasme visiem, it īpaši partnerskolai Latvijā. Vēl viena kompetence, kas ir svarīga gandrīz visiem izņemot Spāniju, ir “zināšana”. Visiem izņemot Latviju cilvēcīgā prasmju dimensija ir svarīga, kas tiek iztulkota kā “mācīšanās būt” (Itālijā, Grieķijā, Spānijā un Bulgārijā) un “mācīšanās dzīvot kopā” (Itālijā, Spānijā un Grieķijā).

Noslēgumā, visi skolotāji uzskata, ka speciālu prasmju apgūšana, lai mācītu ilgtspēju, izmantojot pārtikas tēmu, būtu noderīga. Itāļi, grieķi, latvieši un bulgāri pauda savu viedokli par ilgtspējas mācīšanu, izmantojot uztura tēmu, un dati no Spānijas iztrūkst. Izņemot grieķus, visi aptaujātie uzskata, ka mācīt ilgtspēju, izmantojot pārtikas tēmu nav viegli, visi priekšmeti būtu tam piemēroti (tātad ne tikai eksaktās jomas skolotāji to varētu darīt), un starpdisciplināra pieeja būtu svarīga, bet ne galvenā. Tā vietā lauka pieredzes un aktivitātes nešķiet pārāk svarīgas, taču jāuzsver, ka tikai dažas skolas tādas organizē, (lielākoties latvieši un itāļi).

Gandrīz visi uzskata, ka, lai mācītu ilgtspēju caur pārtiku, nav nepieciešama īpaša attieksme, bet gan īpašas prasmes, un būtu noderīgi lietot speciālas metodes.

SECINĀJUMI

Šajā kopsavilkumā tika prezentēti pētījuma rezultāti. Jāuzsver, ka piedāvātie dati un secinājumi ir jālasa kontekstā, un **vispārināšana nav iespējama**.

Dati gan no dokumentu analīzes, gan lauka pētījumi parāda, ka gan skolotāji, gan skolēni iegūtu no plašākām zināšanām par uztura ilgtspēju un ilgtspējīgu attīstību. Vissvarīgākais šķiet ilgtspējīgs uzturs, lai nekaitētu cilvēka veselībai un videi. Visi aptaujātie piekrīt, ka ir svarīgi mācīt ilgtspējīgu attīstību, un uzskata, ka piemērotākā metode tam ir ilgtspējas tēmu iekļaušana mācību programmā un aktivitātes klasē skolotāja pavadībā, nevis neregulāri ārpus klases.

Lai gan skolēni uzskata, ka viņu dzīvesveids ir visnotaļ ilgtspējīgs, viņiem trūkst praktiskas informācijas un aktīvas iesaistīšanās diskusijās par ilgtspēju. Viņiem vajadzētu piedāvāt speciālas zināšanas (piemēram par to, kādām rīcībām ir ietekme uz vidi), un skolotājiem būtu jāmudina viņu rīcībspēja. Tas būtu noderīgi gan tūlītējai darbībai, gan ilgtermiņa plānošanai. Taču skolotāji uzsver cilvēcīgā izglītības aspekta nozīmi, koncentrējoties uz "mācīšanos būt" un "mācīšanos dzīvot kopā". Tajā pašā laikā, pārtika un uzturs ir daudzveidīgi temati, caur kuriem var mācīt ne tikai veselību un ilgtspēju, bet arī kulturālās un individuālās dimensijas.

No otras puses, skolotāji uzskata, ka būtu noderīgi iegūt īpašas prasmes, lai mācītu ilgtspēju, izmantojot pārtikas tēmu, kas netiek uzskatīta par vieglu tēmu. Dati parāda, ka iepriekš sagatavoti speciāli rīki un materiāli, piemēram, stundu plāni vai terminu vārdnīcas (lai tiktu lietota vienota valoda) varēt palīdzēt viņiem mācīt ilgtspēju izmantojot pārtikas tēmu.

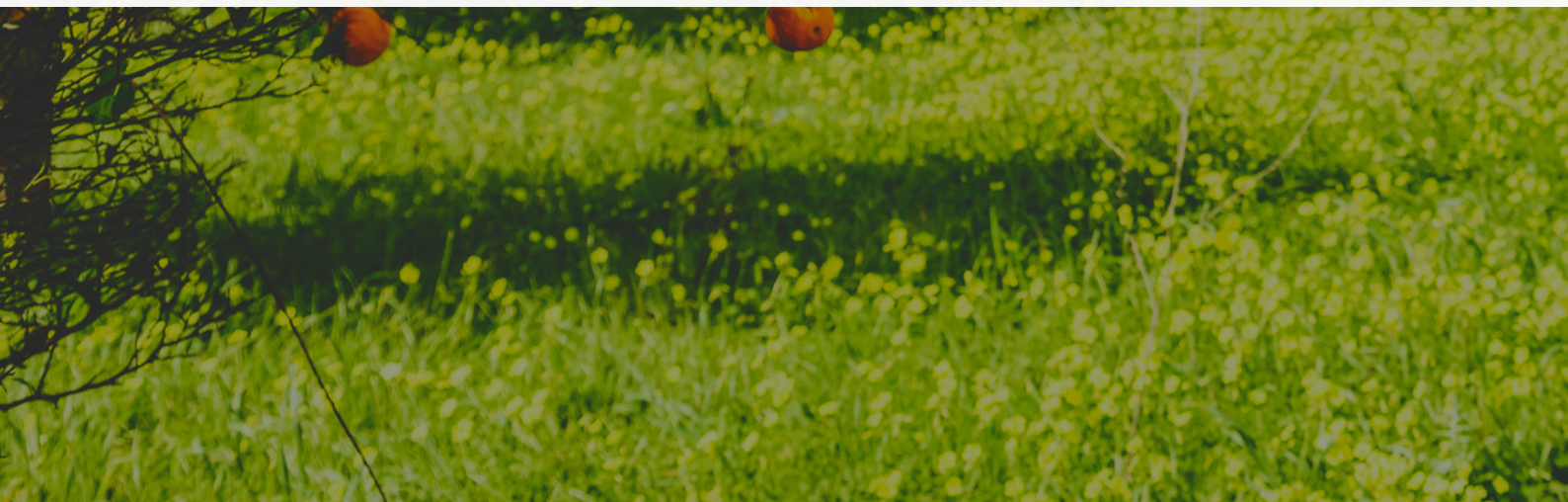
AVOTI

BCFN (2021). Europe and Food. Ensuring environmental, health and social benefits for the global transition. <https://www.barillacfn.com/m/publications/europe-and-food.pdf>

MIUR & FEI (2018). L'educazione alimentare nelle scuole italiane. foodedu@school. Rapporto di Ricerca 2018. Milano. <https://www.miur.gov.it/documents/20182/0/Ricerca.pdf/ca9c2ac7-808f-4e1e-a8d7-7208d6f3e8c3>

WHO (2000). Healthy eating for young people in Europe: a school-based nutrition education guide (No. EUR/ICP/IVST 06 03 06). Copenhagen: WHO Regional Office for Europe.

WHO (2019). Obesity and overweight. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight> [9 June 2021]

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2020-1-IT02-KA201-079705

Disclaimer. This report is the sole responsibility of the SKILLED project and does not represent the opinion of the European Commission or of the National Agency Indire nor is the European Commission or the National Agency Indire responsible for any use that may be made of the information it contains. The European Commission support for the production of this publication doesn't constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

SKILLED THROUGH FOOD

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2020-1-IT02-KA201-079705

Disclaimer. This report is the sole responsibility of the SKILLED project and does not represent the opinion of the European Commission or of the National Agency Indire nor is the European Commission or the National Agency Indire responsible for any use that may be made of the information it contains. The European Commission support for the production of this publication doesn't constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.